

1. Кобзар В.В. Актуальні питання правового регулювання спадкування за заповітом. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. С. 45-48.
2. Цивільний кодекс України : Закон від 16. 01. 2003 р. № 435 – IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page20> (дата звернення: 10.03.2018).
3. Заїка Ю.О. Форми заповіту: шляхи вдосконалення. Вісник академії адвокатури України. 2006. Випуск 5. С. 47-51.
4. Дронников В.К. Наследственное право Украинской ССР. К.: Вища школа, 1974. 160 с.
5. Гражданское уложение Германии: Ввод. Закон к Гражд. Уложению; Пер. с нем.; Научн. редактор А.Л. Маковский [и др.]. М.: Волтерс Клувер, 2004. 816 с.
6. Васькович Й. Спадкування за заповітом: проблеми вікового цензу. Право України. 2008. № 4. С. 121-123.
7. Основные институты гражданского права зарубежных стран / отв. ред. В.В. Залесский. М.: Норма, 2009. 1184 с.

Свиридова М.С.

курсант другого курсу

групи КП – 643

ДДУВС

Науковий керівник

Юніна М.П.

к.ю.н., доцент кафедри

цивільного права та процесу ДДУВС

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСІБ ЗА НЕСПЛАТУ АЛІМЕНТІВ

На сьогоднішній день питання про матеріальне забезпечення дитини після розлучення батьків є дуже актуальним, зважаючи на ті складнощі, з якими стикається той з батьків, з ким залишається дитина. Чинне сімейне законодавство встановлює два принципи розрахунку розміру та форми, в якій повинні сплачуватися аліменти – в твердій грошовій сумі або в процентах від всіх видів заробітку та доходу платника аліментів. Окрім цього чинне законодавство встановлює також можливість витребування заборгованості по аліментам.

Таким чином для платників аліментів є два варіанти вирішення даної проблеми: сплата аліментів за власним волевиявленням, інакше кажучи мирним шляхом, та сплата аліментів у примусовій формі (у судовому порядку).

Відповідно до статті 8 Закону України «Про охорону дитинства» кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного та соціального розвитку [1]. Також обов'язки батьків утримувати своїх дітей до досягнення ними повноліття регламентовані Конституцією України, а саме ст. 51 [2], а також ст. 180

Сімейного кодексу України [3]. Однак права дитини на утримання та обов'язок батьків забезпечувати дитині відповідний рівень життя, харчування, виховання не завжди виконується належним чином у нашій країні. Ухилення від обов'язку утримувати дитину або неналежне його виконання батьками призводить до необхідності примусового стягнення аліментів. У зв'язку із цим є необхідність проаналізувати чинне законодавство, що регулює порядок стягнення аліментів і відповідальність за злісне ухилення від їх сплати.

Чинним законодавством встановлено, що право на аліменти дитина має незалежно від того, чи перебувають її батьки в шлюбі. Тому всі закони, що стосуються виплати аліментів, стосуються також і тих батьків, які перебувають у цивільному шлюбі. Аліменти на утримання дітей сплачуються щомісяця до досягнення дитиною повноліття, тобто 18 років, а при навчанні дитини в навчальному закладі (вищому або середньому) строк сплати аліментів може бути подовжено за рішенням суду на весь період навчання (але не довше, ніж по досягненню дитини 23 років) [5].

Виплата аліментів можлива, як вже зазначалося вище, в добровільному порядку та в примусовому.

Сам порядок виплати аліментів полягає у тому, що один із батьків, з яким проживає дитина (діти), має право звернутися до суду із заявою про стягнення аліментів.

За ст. 167 Цивільного процесуального кодексу після прийняття судом ухвали про відкриття наказного провадження судовий наказ по суті вимог видається судом у суд у п'ятиденний строк з дня надходження заяви про видачу судового наказу. Сам судовий наказ видається без виклику заявника, боржника та інших осіб, а також без проведення судового засідання [5].

У разі відсутності підстав для звернення із заявою про видачу наказу про стягнення аліментів заявник може звернутись до суду у формі позовного провадження.

Рішення про стягнення аліментів підлягають негайному виконанню. Одержувачу не потрібно чекати, поки сплине термін для апеляційного оскарження або буде розглянута апеляція – першу виплату він може отримати вже цього місяця. Після вступу рішення в законну силу, особі, яка звернулася до суду (стягувачу) необхідно отримати в суді копію рішення суду і виконавчий лист (у випадку примусового виконання рішення суду через виконавчу службу) [5].

Однак все частішими стають випадки, коли той з батьків, на кого покладено обов'язком сплати аліментів, ухиляється від його виконання. За злісне ухилення від сплати аліментів у ч.1 ст. 164 передбачена кримінальна відповідальність. Суспільна небезпечність даного злочину полягає в тому, що даними діями суб'єкт порушує обов'язки, що покладаються на батьків Конституцією України та сімейним законодавством, а також посягає на нормальний розвиток і існування дітей. При цьому Кримінальний кодекс вважає злісним ухиленням від сплати аліментів тривалі, систематичні і наполегливі діяння боржника, спрямовані на невиконання рішення суду (приховування доходів, зміну місця проживання чи місця роботи без

повідомлення державного виконавця, повторне ухилення від сплати аліментів тощо), які призвели до виникнення заборгованості із сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складають суму виплат за шість місяців відповідних платежів [4].

Таким чином, законодавець розрізняє два поняття, які можуть бути причинами притягнення до кримінальної відповідальності: кримінальне правопорушення у вигляді ухилення від сплати аліментів та злісне ухилення від сплати аліментів. Різниця полягає у строках невиконання аліментів, що призводить до певних складнощів у притягненні до кримінальної відповідальності боржника. Саме на підставі цієї неузгодженості деякі боржники вважають, що сплата ними раз на три місяці невеликої суми буде свідчити про відсутність «злісного» ухилення від сплати аліментів та звільняє їх від притягнення до кримінальної відповідальності [6]. На нашу думку, слід погодитись з твердженням про помилковість даного судження, адже основною умовою притягнення до кримінальної відповідальності за несплату аліментів законодавець визначає не строк несплати аліментів, а сукупну суму боргу, яка повинна перевищувати суму належних аліментів за шість місяців.

Отже, виходячи із вище викладеного можна сказати, що у чинному законодавстві України зазначено, що кожна малолітня, неповнолітня дитина, мають право на достатній рівень їхнього життя, у чому їм мають сприяти і надавати необхідну грошову та моральну підтримку їх батьки незалежно від того, у яких стосунках між собою вони (батьки) перебувають.

У разі недовомленості між батьками один з них може звернутися із позовом до суду щодо стягнення аліментів на дитину. Дана процедура у судовому порядку відбувається на загальних підставах, а у разі ситуації, коли дитина досягла повноліття, але перебуває на денній формі навчання у ВНЗ, до суду необхідно надати докази (довідку з ВНЗ, копію договору, чеки або квитанції, щодо сплати навчання, або закупівлі книжок тощо). Після правильного збору і подачі документів відкривається провадження щодо стягнення аліментів на утримання дитини.

Бібліографічні посилання:

1. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. Ст. 142.
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
3. Сімейний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21. Ст. 135.
4. Кримінальний кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 05.04.2018).
5. Мережа правового розвитку. URL: <https://ldn.org.ua/useful-material/stagnenna-zaborgovanosti-po-alimentah/> (дата звернення: 5.04.2018).
6. Юнін О.С. Стягнення заборгованості по аліментах та притягнення боржника до відповідальності за невиконання аліментних обов'язків: проблеми

теорії та практики. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 1 (85). С. 132-138.

Велієва А.А.

здобувач вищої освіти юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, канд. екон. наук Калініченко З. Д.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СІМЕЙ З ДІТЬМИ

Відповідно до ст. 51 Конституції України сім'я, дитинство, материнство та батьківство охороняються державою. Закріплені у Основному законі напрямки діяльності держави є загальнонаціональними пріоритетами. У зв'язку з цим, відповідно до окресленого стратегічного курсу, важливим складником державної політики у сфері соціально-правового захисту населення є законодавче забезпечення прав сімей з дітьми, оскільки саме йому належить пріоритетне значення у регулюванні суспільних відносин, що виникають у процесі реалізації суб'єктами права на соціальний захист.

Аналіз останніх досліджень та виокремлення нерозв'язаних проблем. Проблема законодавчого забезпечення реалізації права особи на соціальний захист неодноразово була об'єктом досліджень таких науковців, як С. М. Прилипко, І. С. Ярошенко, І. М. Сирота, Н. Б. Болотіна, О. Ф. Чернишова, М. Л. Захаров, Е. Г. Тучкова та ін., проте комплексного аналізу законодавства у сфері соціального захисту сімей з дітьми в історичному аспекті не проведено.

У зв'язку з цим, метою дослідження є аналіз становлення законодавства про соціальний захист сімей з дітьми та його сучасного стану, що дозволить виявити закономірності, спрогнозувати подальший розвиток, а також виробити рекомендації для його вдосконалення.

Викладення основного матеріалу. Забезпечення реалізації соціальних прав сімей з дітьми тісно пов'язане зі ставленням до дитини як до соціального суб'єкта. Ще до IV ст. н. е. дитина вважалася нижчим, лише економічно вигідним, створінням, повністю залежним від дорослих. І тільки близько 390 р. вбивство дитини стали вважати злочином, прирівнюючи його до вбивства дорослої людини. Саме у цей період формуються основи соціального захисту матері та дитини, а згодом і всієї сім'ї.

Однак, про зародження законодавства у сфері соціального захисту сімей з дітьми можна говорити лише починаючи з IX ст., коли у слов'ян формується християнська концепція допомоги у формі милостині, суб'єктами якої стали хворі, жебраки, вдови та сироти. У цей період на території сучасної України з'являються перші нормативні акти, що регулювали надання підтримки